

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG. •
ILLUSTRERADT   MAGASIN

STOCKHOLMSBILD MED STADSHUSET. — FOTO. G. HEURLIN, STHLM.

20:DE ÅRG.

DEN 15 JUNI 1919

N:o 37

Foto. Malmström, Stum.

Utsida: Hengt SJ/Perzarr.

Richard Magnusson

Kommunalrepresentationerna i våra städer har under det sista årtiondet undergått en genomgripande omgestaltning. Efter att först ha blifvit tillsatta genom val på grundval af majoritetsprincipen och en efter den beskattningsbara inkomsten graderad skala, som före år 1910 nådde sitt maximum af 100 röster vid en inkomst af 10,000 kr., infördes nämnda år proportionsvalmetoden och påbörjades samtidigt den afskrifning af röstskalan, som avslutades sistlidet år i sammanhang med den allmänna och lika rösträttens införande för såväl män som kvinnor. En följd häraf har blifvit, att förut så godt som helt och hållet orepresenterade samhällslager i stigande utsträckning kommit att få medinflytande på kommunalförvaltningen, och vid de allmänna nyval, som sistlidna mars månad anordnades i sammanhang med förutvarande stadsfullmäktigförsamlingars upplösning, blef det i flera fall det socialdemokratiska arbetarepartiet, som kom i besittning af majoriteten. Detta förhållande bragtes närmast till uttryck vid ordförändevalen. Både i Stockholm och Malmö, för att blott hålla oss till de största städerna, blef det sålunda ledamöter af detta parti, som fingo mottaga de kommunala representationernas främsta förtroendepost, och i Göteborg var det icke långt ifrån, att utgången blifvit en liknande. H. 8. D. presenterar i dag bilden af Stockholms stads nyvalde ordförande på sin första sida.

Gustaf Gerhard Magnusson är den första stadsfullmäktigordförande i hufvudstaden, som är infödd stockholmare: af hans båda valda företrädare härstammade Sixten von Friesen från Stockholms läns landsbygd och Johan Östberg från Gefle. Magnusson är däremot född i Stockholm den 15 december 1872. Hans föräldrar voro brädgårdsarbetaren Gustaf Magnusson och dennes maka Betty Jansdotter. Större delen af sin uppväxtålder tillbragte han på Frimurarbarnhuset, där han åtnjöt uppfostran åren 1880—88; det är en egendomlig tillfällighet och bör nämnas som en heder för barnhusinstitutionerna, att äfven Göteborgs nyvalde stadsfullmäktigordförande, handlanden K. G. Karlsson, är barnhusbarn. På barnhuset var man angelägen om att åt den begåfvade gossen skaffa en så god undervisning, som folkskolan på sin dåvarande ståndpunkt var i stånd att meddela, och på den sålunda lagda grunden byggde han själf vidare dels genom energiska själfstudier, dels genom anlåtande af de bildningstillfällen Stockholms arbetarinstitution, borgarskola och tekniska skola kunde erbjuda. Till lefnadskall valde han närmast typografyrket och var i tio år anställd som stiljutare och färdiggörare vid Norstedt & Söners boktryckeri, innan han beslöt sig för att öfvergå till den bana, som skulle bli hans språngbräde till den inflytelserika ställning i samhället han numera intager, nämligen journalistens. År 1899 inträdde han i Socialdemokratens redaktion och gjorde sig här snart bemärkt särskildt genom de målände och vederhäftiga skildringar från de nödlidandes värld, som han publicerade under signaturen *Holger W.* I besittning af en ej obetydlig fond af skämtlynnestartade han dessutom år 1901 den socialdemokratiska parti-skämttidningen "Karbassen", som fortfor att stå under hans ledning till år 1905 och som i ej ringa grad främjade de socialistiska idéernas spridning bland ungdomen. Sistnämnda år bidrog han till det under Hjalmar Brantings redaktion stående verket Socialdemokratiens århundrade med afdelningen om Sverige och kallades därefter 1907 af Gustav Sundbärg att biträda vid emigrationsutredningen på olika afdelningar; bland annat verkställde han den i nämnda utrednings bilagor publicerade bygdeundersökningen af Jösse härad i Värmland. Då Hjalmar Branting år 1908 tröttnade att ensam bära ansvaret

för det socialdemokratiska hufvudorganets ledning, blef Magnusson först andra redaktör och sedan hufvudredaktör för "Socialdemokraten". I denna egenskap föll det på hans lott att under 1909 års storsträjk upprörda dagar redigera det bekanta sträjkledningsorganet "Svaret", hvilket som man minnes ursprungligen var tilltänkt rollen af Sveriges enda under den allmänna arbetsinställesen utkommande tidning, men snart fick finna sig i att se den borgerliga prässen upptaga både konkurrensen och polemiken. Det var säkerligen ingen behaglig ställning att stå som "Svarets" hufvudredaktör och ansvarige utgivare; de omdömen, som i de dagarne fälldes om Magnusson, voro för visso icke de mildaste, liksom det knappast kan sägas, att han själf i sitt organ alltid vägrade orden på guldväg. Det var emellertid en naturlig följd af den pågående sociala jättekraftmätningens bitterhet och efterlämnade, när striden afblåsts, ingen fläck på hans journalistiks alltid blanka vapensköld.

Ledningen af "Socialdemokraten" förde småningom Magnusson in i det ekonomiska lifvet. Redan år 1908 hade han varit med om att grunda det kooperativa företag i den socialdemokratiska prässens tjänst, som bär namn af arbetaretidningarnes samorganisation och då år 1912 Aktiebolaget Nya Banken grundades, lämnade han sin redaktörsbefattning för att icke blott inträda i styrelsen för denna bankinrättning utan äfven öfvertaga posten som vice verkställande direktör i densamma. År 1915 insattes han som styrelseledamot i den svenska bestyrelsen för San Francisco-utställningen.

Detta är i korthet hvad man kunde kalla yrkesramen till Gerhard Magnussons hittillsvarande lefnadsbana. Men därmed är vidden af hans arbetsinsats på olika områden ännu icke på långt när angifven. Redan som typograf hade han åtnjutit sina yrkeskamraters förtroende att vara ledamot i facksammanslutningarne Svenska typograförbundet och typograföreningen. År 1910 vid de första proportionsvalen insattes han af sitt parti i Stockholms stadsfullmäktige och två år senare placerades dessas socialdemokratiska grupp honom i stadsfullmäktiges beredningsutskott, hvarest han sedan dess utfört ett äfven af politiska motståndare högt skattadt redbart och samvetsgrannt arbete. År 1913 invaldes han i första kammaren. Hans många öfriga kräfvande uppdrag ha emellertid hindrat honom att här spela någon mera framträdande roll. Någon ordinarie utskottsledamotsplats har man sålunda icke lyckats förmå honom mottaga och ej håller i debatterna har han gjort några anmärkningsvärdare inlägg. Gerhard Magnusson hör uppenbarligen till dem, som mera lockas af hvardagsuppgifterna i det kommunala lifvet och de påtagliga praktiska resultat arbetet på dessas lösning förmår bringa, än af de skenbart glansfullare, men i grunden ofta rätt så ofruktbara turneringarne på den politiska vädjobanan.

Slutligen förtjänar antecknas att Gerhard Magnusson är en framstående idrottsman. Som aktiv simmare har han förvärfvat sig medalj och förtjänsttecken i Stockholms kappsimmingsklubb och i Stockholms simsällskap. Hans idrottsintresse har gifvit honom plats i kronprinsens idrottskommission och han är äfven ledamot i Idrottsriksförbundets öfverstyrelse. En af honom vid 1913 års riksdag väckt motion gaf anledning till upptagandet af den viktiga frågan om statsåtgärder till upphjälpande och främjande af gymnastikundervisningen vid landsbygdens folkskolor.

Sedan år 1912 är Magnusson i äktenskap förenad med Lisa Josefina Åhstrand, dotter af handlanden O. L. Åhstrand i Stockholm och hans maka, f. Tibom.

DROPPEN.

FÖR HVAR 8 DAG AF JOHN HELLMAN.

FEDOR GREGORIEFF stod det på taflan med feberdiagrammen, ålder 30 år, nationalitet ryss. Föga mera om patienten med det mörka, själsfrånvarande ansiktet visste ens läkarna.

Han hade nu länge legat och sett på sjuksalens immiga fönsterkvadrater. De verkade schackspel med sina många små rutor, och den febersjuka hade lätt för att i tankarna flytta sina och en osynlig motståndares pjäser fram och åter däröfver. Det gick till en tid, men så råkade kungar och drottningar, hästar och bönder i virrvarr. Det hela vardt en krigets hvirflande häxdans öfver rutorna, hvilkas ramar och lister krökte sig till skyttegrafslinjer.

Den sjuke måste sluta ögonen. I stället kände han då gaslukten. Han hörde därtill ekot af allt det vidunderliga därutifrån, skotten och signalerna, skränet och svordomarna. Det där sista, de grufliga ederna in i döden, hade tyckts honom vara det mest förfärande i hela den vederstyggliga afgrundskonsertern därute.

När han åter öppnat ögonen, dröjde det ej länge, innan han på nytt var inne i sitt tysta schackspel. Han hade just flyttat sin egen drottning, då han såg, att på dennas nya plats var något verkligt att fästa blicken vid. På rutans immiga, om mattslipadt silfver minnande fält satt en mörk punkt, kanske en fläck, kanske en insekt, för så vidt det ej rentaf var hålet efter en kula.

En obetydlighet var det, dock väsentlig nog att kunna ge tankarna annan kurs. Drottningen, hela den tröstlösa tvekampen med den obefintlige motspelaren lämnade den sjukas värld. Han kom att tänka på en annan, förlorad, drottning, hans hjärtas. Fläcken där på rutan blef en öppning, en lins, som lät honom se in i en helt annan omgifning än sjukbäddens.

Hur hade hon icke förblifvit hans ledstjärna därute i fält! Till en början hade den stjärnan suttit hägrande färgrik framför honom, det var första krigsåret, innan bröllopet. Sedan hade hon liksom flyttats bakom honom, ej mindre vacker och efterlängtd, men med fastare plats och bestämdare strålgans. Tanken att få äga henne helt och fullt, så snart fälttåget var slutadt, hade gjort den första krigstiden ljus, trots ohyggligheterna och strapatserna, och låtit det allt längre utdragna fälttågets dagar bilda en säker om och skroflig trappa upp till lyckans tämpel. Till den ljusa förvisningen bidrog väl i hög grad de yttre framgångarna. Det artilleriregemente, Gregorieff som fänrik tillhörde, hade rullat från seger till seger öfver galiziska slätten upp i Karpaterna. Mot slutet af den första krigssommaren hade Gregorieff, på slagfältet befordrad och dekorerad med tsarmedaljen, fått resa hem på en månad. Då hade bröllopet stått i Lailas hem, det ståtliga herresätet Viuldja vid landets heligaste flod. Adelt vin hade flutit i dittills osedd ymnighet, och tio byars befolkning hade hurrat för evigt solsken i detta äktenskap.

Nästa sommar kom deras son, och sommaren där-efter vände denne åter utanför lifvets gräns. Samma dag den lille dog, fick fadern vänstra handen bortsliten af en granat, som dödade hela kanonservisen, men lät chefen slippa undan med en hand. Hvarför hade han ej då fått dela sina karlsars öde — det var värre att så småningom förintas, dö, medan kroppen lefde, multna bort inifrån kärnan.

Från den dagen hade det mulnat allt mörkare. Hemförlofvad en månad för att vårda armen och hustrun i dennas sorg, fann han Laila sig olik mot

förr. Det hade kommit något bittert och kallt öfver henne. Fedór tog det som en följd af dödsfallet, men så en dag ryckte hon undan slöjan och bröt ut med sin afsky för allt hvad krig och krigare hette. Fedór läste dock däri alltjämt ett utslag af sorg och reste tillbaka mot fronten i hopp om att solen åter skulle bryta fram.

Därute hade krigslyckan vändt sig. Under allt allvarligare förluster bar det ryckvis bakåt. Andan hos trupperna blef alltmera undergräfd och smittad. Och så kom det där otroliga, den röda revolutionen, tsarvåldets och hela det heliga Rysslands ragnarök. Hellre än att svika sin ed till tsaren rymde Gregorieff. I en menigs uniform — de döda började ligga tätt i och bakom egna linjer — lyckades han komma djupt in i landet och var redan blott ett tiotal verst från Viuldja, då tsarmedaljen, som han alltjämt bar på sig, fastän under knektröjan, närmast kroppen, skulle röja honom.

Utmattad af alla umbäranden, af ängslan för Lailas öde och af alla våldsdåd rundt omkring, den råa styrkans triumf, hade han tagit ett bad i floden och vid påklädandet öfverraskats af en soldathop, som var på inspektion, plundring. Han undgick att omedelbart jagas ut i floden, genom att en af sällarna kände igen honom som den rika herren till Viuldja, en gisslan, som kunde bli bra att ha.

Jämte några andra då och då tillstötande olycks-kamrater fördes Gregorieff mot huvudstaden. Redan inne på dess gator, skingrades fångtransporten af skott. Man sköt i de dagarna liksom bara för skjutandets skull, och den lilla truppen hade väl väckt misstanke hos en eller annan vakt.

Hur Gregorieff kunnat lefva ett halft år i denna fasornas stad, den jäsande pestbölden på landets hjärna, var honom nu ofattligt. Men han tänkte ej mycket därpå, ty hvad var hungern, kölden och sjukdomens allt fastare grepp mot det slutliga dråpslaget!

Laila förlorad, icke död, värre än så.

En händelse hade drifvit honom nedåt den forna lyxrestaurangen vid huvudbron. Där var nu matrosknepp. Han kände igen henne genom fönstret, där hon satt vid ett flaskbelamradt bord bredvid en snuskig matros, hvars slöa, röda ansikte skvallrade om för mycken sprit.

Gregorieff stod som fastväxt på trottoaren. Laila fick se honom, vardt blek, men skrattade, då hon med några ord lugnade sin bordskamrat, pekade på traskanen utanför fönstret och kom ut.

Gregorieff vek tillbaka och grep efter fönsterräcket. Var detta Laila, hans Laila —

Han hade då bara en tanke, den att få dö med henne.

— Rör mig inte. Jag sa' du var min bror. Vill du ha mat, så kom. Man sa' du var död. Kom med!

Hennes hviskningar hväste hemskare än från någon orm.

— Hvem är — den där!

Gregorieff kände ej igen den röst, det ursinne, som stötte fram de orden genom hans mun.

— Förstår du inte — jag måste ha en af dem att hålla mig till. Eljest blir jag allas. —

När Gregorieff åter vaknade till sans, fann han sig ligga nere vid kajen, bakom ett par längesedan sönderslagna lårar. Han hade väl legat i vägen på trottoaren och därför vräkt undan för att antingen kvickna till eller dö riktigt. Kanske hade han själf gått hitåt för att få hvila i vågorna därnere.

Det var redan natt. Men när Gregorieff legat där en stund, tyckte han, att det på sätt och vis ljusnade för honom. Nu var Laila borta — nu behöfde han ej längre ängslas af ovissheten om henne. Nu gjorde

Forts. å sid. 583.

foto: Jager, Böhm.

skulptör: Bengt Nyberg

FRU EMILIA BROOMÉ, Sveriges första kvinnliga ordförande i en kunglig kommitté. — Text å sid. 587.

Kvinnokongressen i Zürich 12—20 maj kommer att för alla som voro med där stå som ett starkt och vackert minne. Där man satt bland dessa kvinnor från jordens alla hörn, kändensiskor och australiensiskor, hvilka rest månader för att komma fram till kongressen, blonda norskor bredvid mulattiskor, fransyskor i sällskapligt samspråk med tyskor — när man tänkte på de oftast betydande, alltid modiga insatser de flesta af dem gjort i sina respektive länders framstegsrörelser och på hvad somliga af dem riskerade genom att infinna sig på kongressen — en risk som de, ehuru offer för långa krigsårs förföljelser, leende ignorerade — då fattade man slutligen en smula nytt hopp för framtiden. Man tänkte på att de skulle återvända till sina olika land och styrkta ta upp arbetet på nytt, besjälade af det nya mod, de nya impulser mötet med systrarna givit dem.

Öfver hela jorden sträcker sig denna kedja af god vilja, af kärleksfull

fördomslöshet och omutlig rättskänsla — något skall den väl förmå, någonstädes trots mänsklig skröplighet manifesteras sig starkt och klart.

På kongressen kändes dess tillvaro i alla händelser starkt vid ett par tillfällen man nog aldrig kommer att kunna glömma. Först då kongressen första dagen enhälligt antog en i skarpa ordalag hållen protest mot fredsvilkoren — det fanns ingen tvekan någonstädes — fransyskor, engelskor, alla tycktes ha klart för sig att där rätten kränktes fick alla hänsyn vika.

Det andra ögonblicket var då en fransk delegat madame Jeanne Melin — talade om *alla* länders li-

KANDIDAT GUSTAF VON ENGESTRÖM. Försvunnen sedan Kristi Himmelfärdsdag. (Text å sid. 590)

danden och en tyska, Lida Gustava Heyman svarade henne och tackade för hennes — nordfransyskans — ädelmod. Då tyskarnas röda rosor överlämnades åt den franska damen reste sig alla — fram på estraden sprang en amerikanska — professor Emily Balch — en af dem hvilka för sina pacifistiska åsikters skull förlorat sitt lefvebröd. Hon är en gammal grånad spinster men där hon stod stilla, flammande, hvit, var hon en storartad syn, då hon med uppsträckt hand svor en dyr ed att egna hela sitt lif åt rättsfredens idé. Då hennes röst dog bort lyftes allas händer — alla lofvade vi detsamma — svuro trohetseden åt den nya internationalen — som oberoende af nationalitet, religion, ras och stånd förenar alla de kvinnor, hvilka kommit till insikt om sin enkla plikt som sådana — att hänsyn för *Lifvets* helgd — lifvet icke för sin egen skull men för de djupa andliga verkligheters skull det är till för att realisera — Rättens, Kärlekens.

Anna Lenah Elgström.

SVENSKA DELEGATIONEN VID KVINNOKONGRESSEN I ZÜRICH 12—20 MAJ. Fr. v. sittande: Fil. d.r Naima Sahlbom, fröken Anna Klemm (delegationens ordf.), fru Symonds-Ohlin. Stående: fruarna Birgit Hedström, Gurli Hertzman-Erikson, Anna Lenah Elgström-Collijn, Märta Bucht, Elisabeth Wærn-Bugge, Elsa Ollsson, fröken Alfhild Krapelin, fru Susy Silfverbrand-Erikson.

KRIGSTIDENS SMÅMYNT.

Det är en företeelse som gjort sig kännbar öfver hela Europa, att under krigsåren växelmyntet försvunnit mer och mer ur världsmarknaden. Silfret har med hvarje år blifvit allt sällsyntare, kopparen i olika länder utdrygad med järnpänningen och guldmyntet har knappast kunnat uppdrifvas. Aldrig har pänningen varit i starkare rörelse, aldrig ha större enskilda förmögenheter skapats och aldrig ha samtidigt pän-

ningvärdet stått lägre eller den allmänna ekonomiska situationen varit mera krisartad än i innevarande tid. För att hålla den väldiga strömmen i rörelse ha äfven bankerna i resp. länder sett sig nödsakade att i stor utsträckning tillgripa en vid sitt första uppträdande uppmärksammat nyhet på pänningmarknaden — papperssedeln som växelmynt.

I Sverige och det öfriga Norden har denna

CARL FLEHMING AG., BŁOGAU (1900) HETLEN

1. 1-PFENNIGSEDEL
En sällsynt sedelvalör. (Originalstorlek.)

3. 50-PFENNIGSEDEL
Framsida liknande 25-pf.-sedeln. (Originalstorlek.)

2. 25-PFENNIGSEDEL. På sedeln baksida synes en ryttare på en hvit häst med texten: "Auf einem weissen Schimmel so reiten die Soldaten in Himmel". (Originalstorlek.) — 4 o. 5. EN NUMERA SANNOLIKT OANSKAFBAR 50-PF.-SEDEL, med porträtt af kaisaren, Hindenburg och Ludendorff. (Orig.-längd 10 cm.) — 6 o. 7. EN TYPISK MILITÄRTYSK SEDEL. (Orig.-l. 10 cm.)

DEN NU HELT UTGÅNGNA S. K. "HINDENBURGSEDELN". (Originalstorlek.)

som bekant ej gått längre ned än till 1-kronan. Och i intet land har detta nödmynt gått ned till så låg valör som i Tyskland. Man gör sig ett begrepp om den därstädes rådande oerhörda bristen på sedvanligt växelmynt, då Tyska riket ansett sig tvunget att på somliga orter utgifva det minsta existerande växelmyntet, 1-Pfennigmyntet i papperssedlar. 50-Pfennig, 25-Pfennig och 10-Pfennig-sedlar äro däremot gängse genomförda, utgifna i olika tryck från olika städer och gångbara endast i dessa men däremot möjliga att inlösa till sitt fulla värde i hvarje tysk bank.

Hvad som frapperar är den smakfullhet och konstnärlighet, hvarmed somliga af dessa krigstids-sedlar äro utförda. Som allt i Tyskland under krigsåren, innan den stora upplösande inbördeskatastrofen kom, gifva de ett, när man erinrar utgången, gripande uttryck för det tyska folkets enhetlighet och samlade okufliga offervilja för landets värd. I symboliska bilder, utförda i fint färgtryck på glätt, pergamentsliknande sedelpapper, hafva de ställt en daglig erinran för nationens ögon om den hårda krigstidens kraf och landets förtröstan till folkets utåhållighet och obrottsliga solidaritet. Vid ett tillfälle

HERMAN NEANDER.

Till portr. å sid. 588.

Efter nära fyra års så godt som oafbruten verksamhet bland krigsfångarna i Tyskland, Österrike och Ryssland och en äfventyrlig hemresa jorden rundt har *komminister Herman Neander* i Ockelbo ändtligen den 23 maj återkommit till Stockholm.

Det var i augusti 1915 pastor Neander började sitt arbete att som Svenska Röda korsets delegat utdela Liebesgaben bland de ryska fångarna i Tyskland, ett uppdrag för hvilket pastor Neander var på ett alldeles speciellt sätt lämplig emedan han genom tidigare resor i Ryssland, Grekland och Palestina för att studera ryska kyrkan varit i kontakt med ryssar af alla samhällslager och kunde deras språk, det sistnämnda en synnerligen viktig omständighet vid en mission som den ifrågavarande. Efter att i februari 1916 ha återst till Ryssland för att vid de tyska fånglägren därstädes fortsätta sin humanitära verksamhet, insjuknade han emellertid i tyfus och måste återvända till hemlandet för att rekrea sig. I oktober samma år reste han åter ut, denna gång som ärkebiskop Nathan Söderbloms speciellt utsände för att verka som själasörjare bland fångarna, först i Tyskland, Österrike och Ungern och därefter från början af 1917 i Ryssland där han

erinna de sålunda om hur Tyskland sist måste taga sina klockor för att fylla krigets omätliga behof, vid ett annat om hur Tysklands kvinna i fredligt värf vidmakthåller landets inre, medan vid den väldiga, krigsspännande fronten mannen skyddar dess gränser. På någon af dem finner man den nu efter kriget vemodigt klingande paroll, som i all sin enkelhet varit ett innerligt uttryck för något af det bästa och starkaste hos den germanska nationen: "Lieb' Vaterland, magst ruhig sein!" och hvars inneboende anda än en gång skall bringa Tyskland högt till en ärad plats i solen.

Bland de tyska nödsedlar H. 8. D.

Bild: hem. A.-B. Ernst Oulverparre, stam-ÖB.

härmed är i tillfälle att återgifva synes äfven den värdefulla, numera utgångna s. k. Hindenburgsedeln samt den snart oanskaffbara sedeln med kaisarens, Hindenburgs och Ludendorffs porträttbilder. Som dokument från Europas tyngsta tid äga de ett för framtiden bestående intresse. Från den tid, då nästan allt europeiskt växelmynt på hemlighetsfulla och brottsliga vägar forslats till det gigantiska krigsbålet för att i form af mördande projektiler utströs och begrafvas bland ruinerna på de omätliga skådeplatserna för mänsklighetens och historiens största tragedi.

inträffade i Petrograd fjorton dagar före den första ryska revolutionens utbrott och där han äfven uppehöll sig under dess första tid.

I Ryssland besökte pastor Neander en mängd platser utefter linjen Petrograd-Vladivostok där fångar öfverallt utplanterats vid olika arbetsföretag och inträffade i juli i Östsibirien. Härifrån begaf han sig till Japan och besökte därvarande nio stora fångläger där 4500 tyskar — alla från Tsingtau — och 300 österrikare voro internerade. I februari 1918 anträdde ändtligen hemresan i sällskap med bland andra minister Gustaf Wallenberg och det var meningen färden skulle ställas med expresståget genom Sibirien, vidare genom Ryssland till Petrograd och därifrån hem. I Karbin i Mandshuriet hejades emellertid de resande och fördes till Fusan på Korea och därifrån vidare under uppsikt af japanska poliser till Seoul där de kvarhölls i tre månader. I början af maj upphädes bevakningen och sällskapet företog på nytt resan genom Sibirien tills man på nytt hejades i Omsk. Medan minister Wallenberg och det öfriga sällskapet med honom föredrog att vända och göra hemresan öfver Japan och Amerika stannade pastor Neander frivilligt kvar ytterligare några månader för att få en sista kontakt med krigsfångarna.

Den slutliga hemresan företogs emellertid för hans del likaledes öfver Japan—Amerika—Kristiania.

Forts. fr. sid. 579.

det ingenting, hvad som skedde. Nu kunde han gå eller släpas hvar som helst.

Ditned i vågorna? — Nej, hvarför ej lefva lifvet till dess eget slut, se ännu ett par scener ur det vanttiga narrspelet.

Inne på bröstet kände han något kallt — tsarmedaljen? Den hade man ju slitit från honom och kastat i floden därborta. Han trefvade och fick fram ett par mynt. Lailas afsked —

Han låg kvar där till daggrynningen, då gick, tumlade han till närmaste krog. Därinne hörde han hånfulla ord om att forna fiender, yttre makter, ville föra landet tillbaka under tsarspiran. En stråle hopp började lysa för honom.

En natt smög han sig öfver gränsen, kom sedan ombord på en svensk ångare.

Vid ankomsten till den svenska hufvudstaden var han redan så klen, att ambulansen fick taga hand om honom. Därborta i svältens och fasornas stad hade kroppen och själen hållits ihop af själfva spänningen. Det främmande landet, bevaradt af yttre och inre fred, löste banden för plötsligt.

Det var så nytt, så ofattligt allt detta. Här fanns ännu leenden och hjärtan, solsken i ögonen och vänliga ord, hvilka han dock ej förstod. Här fanns mat och värme, här var så ljust, så överkligt.

— — —
Det var väl slutet, detta. Det brukade ju ofta bli ljusst vid synranden, då en mulen dag nalkades sitt slut.

Den immiga rutan där glödde en kort stund af en röd reflex. Solen gick väl ned nu. Så bleknade rutan åter.

Från skoltiden mindes han ännu, hurusom, då man tog en cirkelskifva med segment målade i allsköns färger och lät den snurra rundt, smälte färgerna samman till en enda, en gråhvit, kall, iätetsägande helhet, liknande marmorn, man därhemma älskade använda till parktempel åt musiken eller kärleken och till — gravårdar.

Så smälte nu de brokiga bilderna ur hans lif tillhoppa och läto honom se allt det genomgångna som en intetsägande, enfärgad tafla. En enda mörk fläck dröjde dock där kvar utan att kunna slukas upp och få sin säregenhet förintad, en rå diamant, hvars hårdhet gäckade äfven den eljest allt läkande tidens nivelleringskraft.

En rå diamant. Kanske det var en sådan, som satt där på den gråhvita, kalla rutan?

Den sjuke reste sig upp mot armbågen. Han kände ej, hur ondt det gjorde. Han måste se, hvad det var, det där på rutan.

Blicken släppte plötsligt sitt grepp. En suck af besvikelse kom hela kroppen att sjunka ihop, och med i smärta slutna ögon föll grubblaren tillbaka mot kuddarna.

Det var bara en droppe, en vattendroppe, som af någon anledning kommit att sitta där för sig själf.

Och han som tänkte på råa diamanter, på Laila.

På sätt och vis kunde ju det där sista med Laila vara äfven det som en droppe, droppen, som kommit hans lidandes bågare att rinna öfver. Nu — han kände det som en visshet — var äfven hans ödes bågare fylld till brädden. Det fattades blott en enda droppe.

Han ville låta minnet af Laila, sådan hon en gång varit, sköta den rollen, låta henne stå ensam kvar på den eljest utrymda, färgförtonande scenen, nu då kedjorna till lifvets järnridå redan började rassla.

Han tyckte sig höra hennes röst, höra henne ropa hans namn, långt, långt borta.

Hon hade haft ett sätt att uttala hans namn, så att det lät som franska — Feu d'or, guldelden. Den travesteringen kunde ha speglat bilden af henne själf,

efter hårfärgen och efter hjärtat, som tycktes brinna så, som vore allt slagget redan borta. Det hade dock dröjt kvar något däraf, något af det giftiga slagget, om och endast en droppe.

Där satt den ännu, midt på den immiga rutan, satt där som ett hånande öga, skälfvande stort som i feber, men dock alltjämt hånande, ormens blick mot det fastnaglade bytet.

— Mon cher Feu d'or — haha!

Det blef ett ögonblicks ljudlöshet i salen. Därpå hördes ett vändande i sängarna, ett tisslande och äfven flissande. Alla ögon hängde vid Gregorieffs bädd och ansikte. Hvad i herrans namn — ryssen skratade! Den stumme tungusen kunde tala!

Men Fedor Gregorieff märkte ej munterheten och förvåningen rundtom. Skrattet hade förvridit hans ansikte, ej gjort det ljusare. De vanliga linjerna lade sig åter till rätta däri.

Rutan vardt plötsligt mörk, och dess ensamma droppe glittrade som ett öga i tårar. Den elektriska belysningen hade ljudlöst tänds.

En annan droppe hade bildats uppe under listen. Den halkade ned, stötte samman med den förra till en darrande stor kula, som efter en kort tvekan delade sig. Hälfterna skuro sig som blixtar ned öfver den htills obrutna ytan, som plogfåror efter en häst i sken, bildande en vinkel med slutligt afrundade baser. Det var som att se den ryska bokstafven L.

Hur ofta hade han ej skrivit just ett sådant L, i breiven, i björkarna därhemma hos henne på Viuldja, nere vid floden, i sanden, där nästa våg skulle stryka det bort. En gång — så tydligt han såg det just nu — hade knifven slintat i barken och skurit honom i fingret. Laila hade kysst bort blodet. Det hade kommit bara en droppe, men i den sade hon sig kyssa hans hjärta, suga hans själ in i sin.

Det skimrade en annan slöja för hans blick än rutans, tårarnas. När han åter såg klart, stod sjuksystemen vid den neddragna gardinen, med snodden ännu i handen.

— Syster! flämtade den sjuke. Mera kunde han ej då af landets språk, men med handen gjorde han en liten gest uppåt. Systemen förstod honom, gjorde honom till viljes. Med ett stilla leende lät hon gardinen åter rulla upp.

Där fanns ju intet att se.

Allt flera streck och fåror löpte ned öfver rutan. Dubbelfåran efter den första droppen korsades och igenplöjdes af nya glittrande strimror och dessa åter af andra. Det föll ej längre dimma, det drypte ej mera en och annan långsam droppe. Det regnade. Vårens första stora regn.

Mot rutan smattrade det, lät som ekot från en aflägsen strid, en afskedsfanfar ur krigets sataniskt entoniga musik.

Systemen såg på den underlige ryssen, utan ord spörjande om han sett sig mätt.

Han hade så. Han låg med slutna ögon. Dragen voro något mildrade. Det var som solskenet sordinspel öfver ett vårregns himlaspända strängar.

Fedor Gregorieff andades ej längre.

Det stora, stora tysta hafvet hade ökats med en droppe.

Till bild å sid. 584.

Hofsångaren John Forsell uppträdde den 29 maj i "Figaros bröllop" på Det kongelige Theater i Köpenhamn och tog därmed afsked från sin operadramatiska verksamhet — det var sista gången han stod på scenen. Det utsälda huset mottog den fräjdade konstnären med öfverströmmande värme. Det stormande bifall man akt efter akt ägnade hans sång samlade sig vid ridåns fall till en ovationsartad hyllning. Ett oräkneligt antal framkallanden följde, lagerkransar öfverlämnades till sångaren, kapellet hedrade honom med touche och hela publiken reste sig. Till sist tog den så varmt hyllade konstnären till orda och framförde i ett afskedstal från konstnärslifvet sitt tack till det danska konstnärstämplet, som så gästfritt mottagit honom, till de danska kamraterna och till den danska publiken.

ATLANTERFLYGARNE HYLLAS I LONDON.

AVAR & DAG

AUSTRALIERN H. G. HAWKER OCH KOMMENDÖRKAPTEN MACKENZIE-GRIEVE EMOTOGOS VID SIN ANKOMST TILL LONDON I AUDIENS AF KONUNG GEORG som därvid öfverlämnade de första ordensdekorationererna af den nyinstiftade Air Force cross. — Till denna orden har ett flertal utnämningar ägt rum, men ditintills ingen dekoration utlämnats. Under audiensen hade en ofantlig mänskligmassa samlats utanför K. slottet hvilken med obeskriflig entusiasm hyllade de båda flygarne vid aeras affärd från slottet. Vår öfversta bild togs vid affärden; främst synes Hawker (X).

Mellersta bilden: Hawker mötes af sin hustru vid stationen Grantham på inresa till London. Längst t. v. Grievé.

Nedersta bilden: Vid ankomsten till London mottogs flygarne af en folksamling sådan som väl endast London kan framvisa vid dylika tillfällen. Det förherrskande elementet var den australienska kolonien som jublade öfver sin hjälte, och denne, Mr Hawker (X), nödgades tillförlige den ofantliga pressningen kring vagnen att stiga upp på en polishäst och sålunda arbeta sig fram till den kungliga Aeroklubben där han mottogs.

Fjeter fotografier.

o.sich: Kem. A.-B. Bengt Nilsvorsparre, Skän-509

Den 1 juni ägde Svenska Dagbladets årligen återkommande stora propagandastafettlöpningsrum med som vanligt start och mål förlagda till Stadion och hade för året, det sjunde i ordningen som denna tälling anordnas, fått en sådan rekordmässig anslutning från såväl deltagares som publikens sida att den med skäl kan betecknas som världens största tälling i sitt slag hittills. Icke mindre än 86 trettiomannaalag voro anmälda och trots det oerhörda arbete som krädes af organisatorer och funktionärer aflöpte det hela utan något som helst missöde. Hufvudtällingen vanns liksom förra året af I. K. Göta under det Fredrikshöls I. F. blef andre pristagare i denna tälling men i stället hemförde första pris i oldboysklassen och I. F. Hellas stannade på fjärde plats i hufvudtällingen

SVENSKA DAGBLADETS STAFETTLÖPNING. Flickorna växla stafett.
Pressfoto.

BARNENS OCH DE GAMLAS DAG I HELSINGBORG. Fästtåget, med ångfärjan "Kronprins Fredrik" i spetsen.

Foto. Steen-Möllers Eftr., Helsingborg.

MEDALJUTDELNING VID OSKARSHAMNS TRYCKERI A.-B. OCH A.-B. OSKARSHAMNS-TIDNINGEN. Fr. v. sittande Faktor V. Westerland, direktör M. Linder (företagens grundläggare och chef), redaktör A. Gartz; stående: kontorist C. Johnsson, verkmästare S. Ackzén, bokbindarne V. Lind och N. Andersson, handelsresanden C. Kinnander, kamrer J. Engberg. Den sistnämnde jämte herrar Gartz, Westerland, Kinnander och Ackzén tilldelades Patriotiska sällsk. guldmedalj, de öfriga sällskapets mindre medalj.

Foto. Stahre, Kisa.

SVÅR URSPÅRING Å ÖSTRA CENTRALBANAN mellan Slätmons och Kölfors stationer. Ingen människa skadades, men banan blef upprifven och en del vagnar förstörda.

Kitche - Emil. A.-B. Emigt Sjuvagnspar, Sölm—Gbg.

men öfverläget segrade i ungdomsklassen. Medan den stora löpningen pågick underhölls den till cirka 12,000 personer uppgående publiken i Stadion med fotbollsmatch mellan Allmänna I. K. och Djurgårdens I. F. samt stafettöppning för damer och för skolungdom. Efter täflingarnas slut förrättades prisutdelningen af Stockholms kommandant, öfversten, friherre Carl Rosenblad.

På Östra centralbanan inträffade den 27 maj ett svårare tågmissöde, i det att uppgående aftontåget från Kisa till Linköping urspårade på sträckan mellan Kölfors och Slätmons stationer. Tågsättets tio vagnar, däraf fem passagerarevagnar kastades alla af spåret. De främst gående godsvagnarne blefvo därvid krossade eller svårt ramponerade under det att passagerarevagnarne erhöilo endast mindre skador. Anledningen till missödet är känd med vissnet känd. Man antager att en hjulring sprungit eller att massavirke nedfallit från den närmast loket gående vagnen och lagt sig öfver rälsen.

Till bild å sid. 581.

På uppdrag af K. mt. har Justitiedepartementet tillsatt en kommitté för utredning af frågan om utsträckt behörighet för kvinnor att vinna tillträde till civil statstjänst. Till ledamöter af denna kommitté har kallats ledamoten af riksdagens andra kammare, komminister Harald Hallén, byråchefen i medicinalstyrelsen Sigurd Ribbing och jur. kand. fröken Mathilda Staël von Holstein. Till ordförande har utsetts fru *Emila Broomé*, född Lothigius. Utnämningen har sitt speciella intresse så till vida som det är första gången det inträffar att ordförandeposten i en af regeringens tillsatt kommitté anförts af en kvinna.

Fru Broomé har som bekant en lång och verksamhetsfylld bana i det sociala och kommunala arbetets tjänst bakom sig. Hon är medlem af Stockholms stadsfullmäktige sedan 1911, ledamot af

lagberedningen sedan 1914, af sociala rådet 1913, af folkskole-direktionen 1912, af statens arbetslöshetskommitté 1914, styrelseledamot i centralförbundet för socialt arbete sedan 1904 samt har under olika tidrymder suttit som ordförande i första svenska föreningen för kvinnans politiska rösträtt i Stockholm och i Sveriges kvinnliga fredsförening, till hvilken sistnämnda initiativet också utgått från henne. Det var likaledes fru Broomé som tog initiativet till svenska fredsadressen till Haagkonferensen 1899, som fick 228,000 underskrifter och vid världsfredskongressen i Stockholm 1910 tjänstgjorde hon som skattmästare och ledamot af organisationskommittén.

Till bild å sid. 584.

Det vidt utbredda populära ordenssällskapet *W 6 Stockholmsloge* firade den 28 maj sitt 60-årsjubileum med stor högtidslöge i Musikaliska akademien. Därvid utfördes under ledning af musikkdirektör Emil Carelius *W 6*s stora festkantat med musik af hofkapellmästare Richard Henneberg och text af författaren Ernst Wallmark. Redaktör Emil Norlander uppläste en historik öfver Stockholmslogens öden under de gångna 60 åren hvarefter styrande mästaren under stora ovationer bekransade de medlemmar, som tillhört sällskapet i mellan 50 och 60 år. Efter högtidligheten i Musikaliska akademien följde stor bankett på Hasselbacken.

Sällskapet *W 6* hade sin ursprungliga upprinnelse i Göteborg där det bildades år 1851 af sex vänner på initiativ af konsulatssekreterare August Paulin. Därefter introducerades det i Norrköping, som fick en loge 1856 och först år 1859 kom det till Stockholm där det infördes af handelsagenten Fredrik August Hagström, som under ett par år också tjänstgjorde som Stockholmslogens styrande mästare. Den räknade till en början endast sju medlemmar men har numera öfver 1000 och medlemsantalet har sedan stiftandet varit mer än 4000. Bland dem som

under årens lopp varit Stockholmslogens styrande mästare kunna nämnas författaren Frans Hedberg, grosshandl. och riksdagsm. Johan Johansson, teaterdirektör August Warberg samt nu senast sedan ett par år generalkonsul Fredrik Hagström.

Samtliga landsortsloger, hvilka numera uppgå till ett tiotal, hade jämte stamlogen i Göteborg låtit sig representera vid jubileet i Stockholm.

*

Under den senaste tiden har i Norge inträffat en rad *förödande hotell- och fabrikseldsvådor*, vid hvilka icke blott enorma materiella värden utan äfven människolif gått förlorade. De talrika eldsolyckorna hafva väckt bekymmer och den allmänna meningen har lutat åt uppfattningen att bakom dem en hänsynslöst iscensatt brottlig plan skulle kunna skönjas.

Efter fotograf.

STOR ELDSVÅDA I NORGE, Branden i Strømme trävarufabrik sammanställes med senaste tidens stora fabriks- och hotelleldsvådor till möjligheten af en systematisk plan.

Kitche - Emil. Sjuvagnspar.

**Blif
medarbetare
i Hvar 8 Dag!**

Efter porträtt.

RAFAEL DE MITJANA.
Nyttnämnd spansk minister vid Svenska Hofvet.

Till spansk minister i Stockholm har utnämnts don *Rafael de Mitjana*, för ett tiotal år sedan spansk legationsskreterare härstädes. Under de mellanliggande åren har han innehaft olika diplomatiska uppdrag för sitt land i Petrograd, Konstantinopel och andra städer.

Under don de Mitjans föregående vistelse i Sverige bedref han intensiva musikhistoriska studier vid universitetet i Upsala där han också blef medlem af Stockholms nation. Resultatet af studierna blef ett första band af en katalog öfver universitetsbibliotekets äldre musikaller, som utgafs under samarbete med riksbibliotekarien, doktor Isak Collijn.

Foto. Franksson, Ockelbo. KOMMINISTER HERMAN NEANDER, OCKELBO, återkommen efter fyra års verksamhet bland krigsfångarne i Tyskland, Österrike och Ryssland. — Text å sid. 582.

En delegation framstende amerikanska prästmän, nämligen biskop *Charles Palmerston-Anderson* från Chicago, biskop *Boyd Vincent* från Cincinnati och *Mr Parsons*, prästman från Berkeley i Kalifornien samtliga tillhörande den amerikanska episkopalkyrkan, passerade den 3 juni Stockholm på väg till Upsala där konferens hölls med ärke-

biskop *Nathan Söderblom* jämte öfriga medlemmar af domkapitlet och ännu några inbjudna präster. Delegationen representerar icke blott sin egen episkopalkyrka utan därjämte en kommission i Amerika med ledamöter från flera olika trosamfund, som alltsedan 1910 arbetat på sammankallande af en kyrklig världskonferens för dryftande af bekännelse och författningssrågor. Den nu företagna resan var i själva verket afsedd att startas redan 1913 men blef då uppskjuten till påföljande år då emellertid krigsutbrottet med ens blef ett definitivt hinder för densamma. Under hela denna tid har emellertid den kommission de tre sändebuden representera legat i liflig korrespondens med påven samt så godt som samtliga kyrkochefer i öster- och västerlanden, däribland ärkebiskoparna i Upsala och Hälsingfors. Efter vapenstillståndet blef så ändtligen den

KAPTEN WILLIAM SÖDERLUND. En framstående svensk företrädare af Lings system inom amerikanska armén.

beramade färden verklighet och i början af mars afreste fem delegater, af hvilka två ännu befinna sig i södra Europa och de tre återstående efter att förut gästade Grekland, Turkiet, Bulgarien, Rumänien, Serbien och ännu andra land nu också hunnit med ett kort besök hos oss. Redan på torsdagen afreste de emellertid åter för att öfver England bege sig tillbaka till Amerika.

Färdelusten och äfventyrslyngtan ligga svensken i blodet, tagna i arf generation efter generation från tider, förlorande sig i sagans dunkel, och föra honom ut till främmande länder med till synes rikare löften än hvad hemlandet ger. I en oafbruten ström går denna vandring hemifrån utåt. Oftast blifva väl de slösande
Forts. å sid. 590.

Pressfoto.

DELEGATION AF AMERIKANSKA PRÄSTMÄN I SVERIGE.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

K. GRANOVIST.
Fröken. F. d. Direktis —
Malmö. — 90 år 16 juni.*

J. H. BORGLIND.
F. d. Jägmästare. — Falun.
70 år 20 maj.*

E. RICKBERG.
Fröken. — Göteborg.
50 år 12 juni.*

W. WISTRAND.
V. Verkst. Dir. i Myrstedt &
Sterns a-b. — Stockholm.
50 år 6 juni.

H. L. O. WINBERG.
Professor. — Lund.
75 år 15 juni.*

A. H. CHRISTENSON.
Öfverfälttäckare. — Stockholm.
60 år 29 maj*

J. R. KJELLEN.
Professor. — Upsala.
55 år 3 juni.*

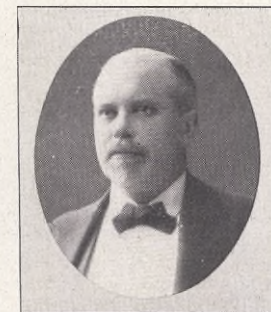
H. C. JAOOBÆUS.
Professor. — Stockholm.
40 år 29 maj.*

O. V. WERLIN.
Grosshandlande. — Kristian-
stad. — 75 år 6 juni.*

C. L. B. HOLST.
Postdirektör. — Sundsvall.
65 år 16 juni.

J. A. FORSHELL.
Byggmästare. — Göteborg.
60 år 3 juni

G. V. E. SVEDENBORG.
Major. — Kristianstad.
50 år 17 juni.*

H. T. BIÖRKLUND.
F. d. Landshöfding. — Stock-
holm. — 70 år 16 juni.*

B. A. W. BRATT.
Generalkonsul. — Göteborg.
70 år 10 juni.*

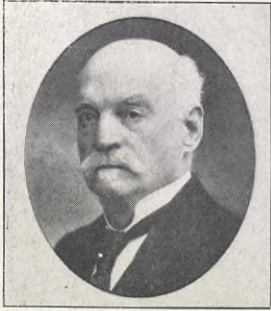
K. SKOGMAN.
Friherre. Expeditionschef. —
Stockholm. 55 år 11 juni.*

L. E. GEZELIUS.
V. Häradshöfding. — Falun.
55 år 9 juni.*

* Data å nästa sida.

B. C. SCHÖNMEYR 7.
V. Håradshöfding. — *Sthlm.*
F. 46. † 27 maj.*

D. LUNDGREN †
Direktör. — *Stockholm.*
F. 54. † 19 maj.*

KARIN GRANQVIST. Husfru på Hotel Stadt Hamburg i Malmö 71—03; direktör der 04—08.

HENRIK BORGLIND. Utex. fr. Skogsinst. 73, ex. jägm. 74, jägmäst. i Piteå södra rev. 84, transp. t. Kopparb. rev. 04, afsk. 14. Stadsfullm. i Piteå 04—04.

EDITH RICKBERG. Intr. i Nord. annonsbyrån i Göteborg 99, öfvertog 09 byrån hvilken under hennes ledning nått en betydande omfattning o. 18 ombildades till a.-b. med fröken R. som verkst. dir. Öfverg., när byrån innev. är uppeck i a.-b. S. Gumaelii annonsbyrå, till sistn. annonsbyrås filialkontor i Göteborg som en af dess ledande krafter.

HUGO WINBERG. Stud. 63, fil. dr. 71. Ex. elev v. Alnarps landtr.-inst. 70—72, jordbr.-arrend. t. 86. Förest. f. Alnarps landtr.-inst. m. prof. n. h. o. v. 86—11. Sdn 72 verksam inom hush.-sällsk. 82 led. af dess förvaltn.-utsk., led. af Skån. hushållsfören., led. af styrna f. Sv. utsädesfören. Mejeriskolan, Frökontrollanst. Svinavelsstat., Kontrollfören. Äfvensom af styr. f. redskapsprof.-anst. v. Utuna o. Alnarps. Led. af Landtr.-akad., hedd. af British dairy farmers assoc., led. af Deutsche Landtw. ges., Grupp. ordf. eller prisdom. v. in- o. utl. landtr.-utst. Landtr.-vetenskapl. förf. Tills. m. dr. N. Engström utg. af Tidskrift f. landtmän 80—18. Eg. af Rosenlunds säteri 11—15; numera bosatt i Lund. Biografi o. helsid.-portr. årg. XV: 38.

ANDERS CHRISTENSON. Stud. 77; med. lic. 87. andre stadsläk. i Skara 87—01, förste 01—16. Bat.-läk. i Fältläk.-kårens res. 89, v. Skarab. reg. 89—

Forts. fr. sid. 588.

löftena oinfrjade och de väntade segrarne endast ständigt undflyende hägringar, men det händer dock, icke alltför sällan, att ödet är gunstigt och att den framgång hoppet förspieglat blir verklighet. Upprepade gånger hafva vi också varit i tillfälle att återgiva porträtt af landsmän som i främmande länder genom energi och duglighet ernått en god och ansead social ställning samtidigt med att de där ute gjort det svenska namnet känt och aktadt. Till detta galleri föga vi för dagen ett porträtt af gymnastikdirektören kapten William Söderlund.

William Söderlund är född 1891 i Göteborg och son till skorstensfejaremästare Louis Söderlund dästades. Efter afslagd realskoleexamen genomgick han Göteborgs Handelsinstitut samt antogs 1912 som reservofficersvolontär vid Gottands infanteriregemente. Inom kort tvingades han dock af ohälsa att begära sitt afsked, hvarefter han öfverflyttade till Amerika. Ett år efter sin ankomst dit blef han redaktör för Lindsborgsposten, vann efter ytterligare ett år anställning som gymnastiklärare vid Gustavus Adolphus College i Minnesota och blef följande år gymnastikdirektör vid Minneapolis folkskolor. Under alla dessa år hade han genom tragna studier ökat sitt kunskapsförråd och inskref sig nu i medicinska fakulteten vid Minnesota statsuniversitet. År 1916 under fientligheterna mellan U. S. A. och Mexico skyndade han som frivillig till fronten och befordrades under sin gränstjänstgöring till underofficer och sedan till regementets gymnastikofficer. Hans militära tjänster togos äfven i anspråk under världskriget. Han utnämndes sålunda till lärare för infanteriets officersvolontärer med förordnande i Texas. Många af de amerikanska officerare som segerrikt ledt sina trupper på de europeiska slagfält, hafva fått sin militära utbildning af kapten Söderlund. Efter ett år utnämndes han till inspektör för militärundervisningen vid statens allmänna läroverk, hvilken post han beklädde ända tills vapenstillståndet inträdde. Hans eminenta kraft togs nu i anspråk för ett annat viktigt uppdrag. Den amerikanska regeringen har igångsatt en omfattande verksamhet för att komma krigsinvaliderna till hjälp. Denna hjälp består dels i ekonomiskt understöd, dels i kostnadsfri yrkesutbildning, men viktigare än detta är den fysiska rekonstruktion man egner dessa sjäsligt och kroppsligt nedbrutna invalider. I densamma ingår massage, sjukgymnastik och som afslutning på kuren friskgymnastik. Det är för detta krävande arbete kapten Söderlund nu tagits i anspråk. Från sitt huvudkvarter vid rekonstruktionsjukhuset i Camp Pike i Arkansas dirigerar han det nämnda arbetet inom den sydvästra arméfördelningen, därvid assisterad af en stor stab gymnastikdirektörer.

Till bild sid. 584.

Stockholms sångarförbund firade den 27 maj sitt 10 årsjubileum med stor fästkoncert i Auditorium, inledd med att förbundets nuvarande ordförande, lektor Karl Starbäck, i ett längre anförande redogjorde för dess första tillkomst och verksamhet. Det bildades nämligen den 26 maj år 1909 efter ett förberedande sammanträde den 10 maj samma år. Till dess första dirigent utsågs

99, reg. läk. v. Smål. hus. reg. 99—01, v. Skarab. reg. 01—11. Fördeln. läk. i Fältläk.-kåren sistn. år, v. 3 Arméfördeln. s. å. Öfverfältläk. o. chef för fältläk.-byrån i Arméförvalt. sjukv.-styr. Inneh. öfverstes tj.-ställn. Led. af Krigsvet.-akad.; led. af K. Statist. tabellkomm., öfverstyr. f. Sv. Röda K., Led. af styrna f. Lidköp.—Skara—Stenst. jernv.-a.-b. o. Västergörtl.—Göteborg. jernv.-a.-b.

RUDOLF KJELLÉN. Stud. 80, fil. dr. 91, doc. i statskunskap v. Ups. univ. 90, lär. i samma ämne v. Göteborg. högsk. 91, doc. i statskunsk. m. geogr. der 93, prof. i statskunsk. m. statistik der 01—16, sdn sistn. år skyttekans. prof. v. Ups. univ. Led. af Vet. o. vitt.-samh. Statsvetenskapl. politisk, geograf. o. turistisk förf. samt sdn 90 medarb. inom dagspressen. Led. af Riksd. 05—08, F. K. 09—17; led. af konstit.-utsk. 13, heml. utsk. Biografi o. helsid.-portr. årg. VII: 35.

CRISTIAN JACOBÆUS. Stud. 97, med. dr. 07, doc. i med. v. Karol. inst. 08, klin. labor. der 11, tf. prof. i med. der 12, öfverläk. å med. aft. å Maria sjukh. 14, prof. i med. v. Karol. inst. 16, andre öfverläk. v. med. aft. å Seraf. lasar. s. å, led. af Sv. Läkarsällsk. nämnd 18.

OTTO WERLIN. Genomg. hand-inst. i Lübeck 61, bedref grosshandel i Kristianstad 79—13. Intr. i styr. f. däv. Skånes e. banks aft.-kontor der 08, i dir. f. Skand. kred. a.-b. aft.-kontor sdn 10. På sin tid stadsfullm.

VILHELM SVEDENBORG. Uljtn. v. Svea art.-reg. 90, v. Norrl. art.-reg. 93, major v. Vend. art.-reg. 14; chef f. ridande divisionen (den enda i Sverige).

HENNING BJÖRKLUND. Stud. 69, hofr.-ex. 73, v. hfd. 76, aman i Arméförvalt. 79, not. i Riksd. F. K. 81—86, kamr. o. sekr. i Gen.-poststyr. 86, tf. byråchef der 89; öfverdir. o. chef i Pat.-o. registr.-verket 1900. Landshöfd. i Västerb. l. 04—16. Ordf. i hushålln.-sällsk. under samma tid. Led. af Riksd. F. K. 09—11. På sin tid ordf. i apot.-komm. samt led. af ett antal komm. t. 04.

ADOLF BRATT. Etabl. efter afslut. studier v. Göteborg. hand-inst. och affärspraktik firman Adolf Bratt & Co. i Göteborg, o. är inneh. af denna numera betydande rederi- o. kollimp-firma. Ordf. i styrna f. ångf.-a.-b. bolagen Adolf, Nordsjön. Östersjön samt A.-b. Pellerins margarinfabr.; styr. led. i Göteborgs sparb. Turkisk konsul 01, turk. generalkonsul 15.

KARL SKOGMAN. Stud. 82, jur. utr. kand. 94; kanslisekr. i Finansdep. 07, kansliråd 14, exped.-chef sdn. 17.

LARS EMIL GEZELIUS. Stud. 83, hofr.-ex. 87, v. hfd. 91, advokat i Falun sdn 92, led. af Sv. advokatsmf. Disp. f. Falu nya boktr. a.-b. sdn 99. Stadsfullm. 96—19, v. ordf. 07; landstingsman sdn 02. Led. af Riksd. F. K. sdn 07, led. af lagutsk. o. första lagutsk.

CARL SCHÖNMEYR †. Efter afl. stud.-ex, hofr.-ex. 70, v. hfd 72, omb.-man f. Stockh. stad 76—11; jemväl sek. h. helsov.-nmd o. omb.-man v. Danviks hosp. samt inspektör ö stadens auktionsverk.

GARNEI LUNDGREN †. Öfvert. 82 ledn. af den af hans fader 35 grundl. därtillfabr. i Falkenberg samt utvecklade denna affär t. en af de största inom branchen i vårt land; firman ombild. 99 t. a.-b. Dan Lundgrens läderfabr. Fråntr. chefskapet 18 o. bosatte sig i Stockholm. Stadsfullm. i Falkenberg 82—07, mångårig led. af dråtselkamm. kyrkvård, ordf. i fattigv.-styr. Har gjort betydande donationer t. sin hemstad.

musikdirektör Erik Åkerberg, hvilken sedermera efterträttas på denna post af musikdirektör Oscar Sandberg, hvilken sistnämnda alltsedan förbundets stiftande också varit medlem af dess styrelse.

Ännu en af Sveriges största sångkörer, den synnerligen populära K. F. U. M.-kören har i dagarne firat jubileum. Det var nämligen den 28 maj år 1894 som kören under ledning af kamrer Axel Taube från Malmö gaf sin första konsert i Oscar Fredriks kyrka i Göteborg före afresan till K. F. U. M:s världskongress i London, där den andra konserten gafs några dagar sednare i Queens Hall hvarförutom kören biträdde vid den stora jubileumsfesten i Albert Hall under ovationsartad bifall från den till inemot 12,000 personer uppgående publiken. Sedan dess har kören företagit en mängfal sångåräder, för det första inom Sverige där sammanlagt 128 konserter gifvits samt vidare tvenne färder till Danmark, tre till Norge och en till Nord Amerika. Alltsedan 1903 har kören gifvit regelbundna konserter i Stockholm, hvilka räknas bland de största evenemanger i hufvudstadens musiklif. Dess nuvarande dirigent är musikdirektör Hugo Lindqvist, hvilken sakkunniga och energiska ledning till stor del är anledningen till den rangplats kören numera intager.

Till bild å sid. 580.

Ett egendomligt försvinnande har inträffat i hufvudstaden i det kandidat Gustaf von Engeström alltsedan Kristihimmelsårdsdag på morgonen, då han begaf sig hemifrån för att resa till Onesta och därifrån lotvandra till det omkring 15 km. från stationen belägna Heby fidekommis, som innehas och bebos af hans moder, varit spårlöst borta. Alla de intensiva efterforskningar, som företagits ha varit fullkomligt resultatlösa och den enda förklaringen till det mystiska försvinnandet är alltså att kandidat von Engeström råkat ut för någon oiyckshändelse, möjligen under badning, och omkommit.

Till bild å sid. 585.

Atlantflygningen. den djärva flygardrömmen, har i dagarne från fantasiens värld öfverflyttats till verklighetens. Den 17 maj startade tre amerikanska flygare från Newfoundland till Europa och dagen därpå ytterligare en engelsk flygare. Af de amerikanska hydroaeroplanen nådde två Azorerna, hvarifrån det ena, fördt af kapten Read, fortsatte till Lissabon, samt vidare till Plymouth med ankomst dit den 31 maj. Den tredje amerikanske flygbåten havererade men besättningen räddades. Rörande det engelska hydroaeroplanet, som satt kurs direkt på Irland, hyste man de allvarligaste farhågor på grund af att alla underrättelser om detsamma uteblevo. Man räknade redan med att e ombordvarande, den engelske flygaren, australiern Harry G. Hawker och den honom åtföljande kapten Machenzie-Grieve förolyckats, då ett trådlöst telegram ingick att de efter att af motorfelf hafva tvingats att nedstiga till vattenytan upptagits af en dansk lastångare "Mary". De öfverfördes sedan till England där ett glänsande mottagande bereddades dem.

Efter fotografier.

DEN NYA UNIFORMEN FÖR TYSKA RIKSVÄRNEN.

Klode: Ernst Sjöström.

Den nya uniformen har bibehållit den fältgrå färgen. Skillnaden mellan uniformerna på officerare (t. v.) underofficerare (i midten) och gemene (t. h.) utgöres hufvudsakligen af stfverranden för officerare och vinkeln för underofficerare. — Numret är regementets n:r.

MOT FREDEN.

Fullständig ovisshet råder alltså rörande omfattningen af det svar de allierade makterna komma att lämna Tyskland på dess hemställan om billigare fredsvillkor. Gissningarna härom i ententepressen gå i de mest skilda riktningar och lämna ingen pålitlig handledning. Än försäkras, att svaret skall blifva kärft afvisande, än att de allierade skola befinnas villiga att diskutera det tyska motförslaget, bevilja muntliga underhandlingar samt gå med på vissa eftergifter. Enligt ett i prässlägningsögonblicket från Paris ingånget telegrafiskt meddelande innehåller "Chicago Tribunes" parisupplaga för den 4 juni en skarpt censurerad artikel, hvori göres gällande att Wilson orubbligt fasthåller vid fredstraktatens nuvarande form, ifråga om de ekonomiska villkoren i strid mot så godt som alla amerikanska finansiella rådgivande sakkunniga. Tidningen förklarar till sist, att fredshandlingarna med Tyskland nu nått ett utomordentligt kritiskt stadium.

Fredsvillkoren för Tysk-Österrike öfverlämnades den 2 juni i Versailles under samma ceremonier, som förekommo vid öfverlämnandet af villkoren för Tyskland. Liksom det sistnämnda landet förvägras Tysk-Österrike muntliga förhandlingar. Eventuella anmärkningar måste framställas skriftligen och inom loppet af femton dagar. Antagandet att Tysk-Österrike skulle tillerkännas en billigare fred än Tyskland har på intet sätt besannats. Det till den Tysk-Österrikiska fredsdelegationen öfverräckta fredsdiktatet är ifråga om skoningslös hårdhet till alla delar ett motstycke till

det af Tyskland mottagna. Det nya Österrike, sådant ententen beslutat utforma det, blir en stat med ca 6 millioner innevånare med en boplats af omkring 60,000 eng. kvadratmils yta. Hufvudstad blir Wien. Det skall erkänna Ungerns, Tjeckoslovakiens och den serbisk-kroatisk slovenska statens fullständiga oafhängighet och afstå från alla öfriga områden tillsammans med hvilka det tidigare utgjorde det mäktiga kejsarriket Österrike-Ungern. Österrike skall vidare förbinda sig att erkänna Nationernas förbund, att afstå från alla sina rättigheter utanför Europa, att demonstiller sina flott- och luftstyrkor samt slutligen att ikläda sig samma obegränsade skadeersättningskyldighet som ålagts Tyskland. Att märka är att genom de af ententen uppdragna gränserna rent tyska områden med 3 mill. där boende tyskar afskiljas från Tysk-Österrike och läggas under främmande väld. De oväntadt hårda fredsvillkoren hafva framkallat bestörtning och djupaste sorg inom landet. Från Wien meddelas att den tysk-österrikiska nationalförsamlingens hufvudutskott förklarar att freds-

traktaten i dess nuvarande skick är oantaglig.

Situationen i Ryssland är höljd i dunkel. Ena dagen förebådar sovjetregeringen Petrograds förestående fall, andra dagen utsänder den bulletiner om att dess mest fruktade vedersakare general Koltschak lidit ett blodigt och afgörande nederlag. I engelska underhuset har Churchill i dagarna ingående behandlat den ryska frågan och därvid betygat, att den bolscheviska rörelsen efter den senaste tidens svåra militära motgångar företer lika starka som otvetydiga svaghetsymptom. Öfver Helsingfors meddelas att sovjetregeringen i sin nu pågående förtviflade strid för lifvet anropar äfven bönderna om att inställa sig under fanorna till kamp för bolschevismen.

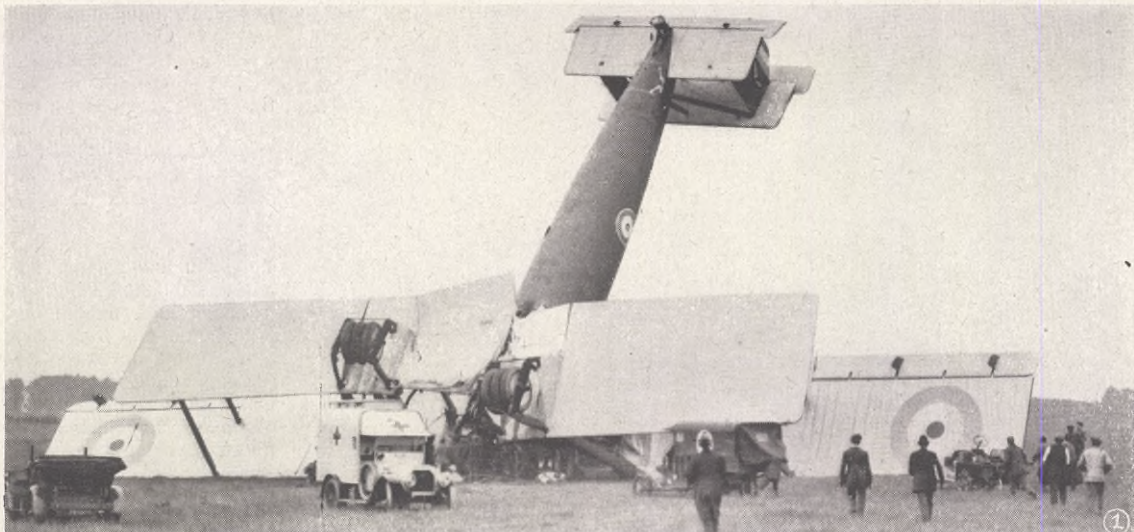
I öfrigt hafva under veckan ingått underrättelser från Frankrike om där utbrutna väldiga arbetarestrejker, hvilka ingifva betydande oro, samt från Amerika om där förfödade massattentat, iscensatta af bolschevikelement.

Till illustr. å sid. 584.

Årets filosofie doktorspromotioner i Upsala ägde under sedvanliga högtidliga former rum den 30 maj. Efter promotionsakten, hvilken öfvervars af kronprinsen och kronprinsessan, mottog jubeldoktorerna uppvaktning af studentkåren.

INNEHÅLL: Direktör Gerhard Magnusson (biografi- och helsidesporträtt). — Doktorspromotionen i Upsala. — John Forsell på Det kongelige theater i Köpenhamn. — Atlantflygaren Hawker. — Porträtt och bilder till dagskrönikan. — Veckans idrott. — Krigstidens småmynt. Af Signe Lagerlöw. — Veckans porträttgalleri. — "Droppar". Novell af John Hellman.

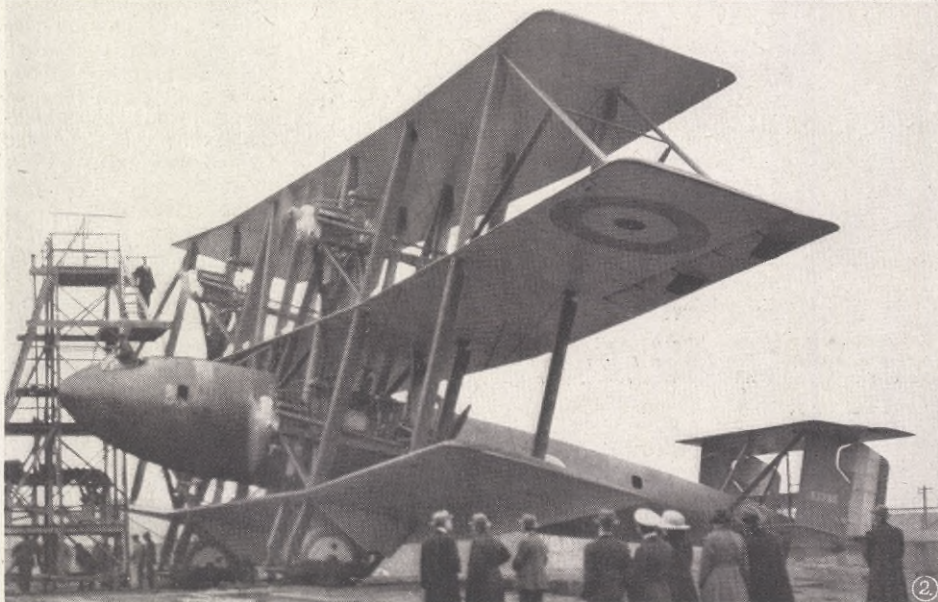

VÄRLDENS STÖRSTA AEROPLAN KROSSADT VID FÖRSTA FÖRSÖK TILL FLYGNING.

1. Det engelska Tarrant jätte-triplanet efter nedslaget, därvid förarens assistent, kapten Rawlings, dödades, medan föraren, kapten Dunn, och fyra andra personer svårt skadades.

2. Triplanet omedelbart före första — och sista starten.

3. ENGELSKA KUNGAPARET PÅ BESÖK I BIRMINGHAM. Arbeterskor i Bournville hälsa kungaparet.

Världens största aeroplan, Tarrant-triplanet, hvilket byggets af Royal Aircraft Factory i Farnborough i England, skulle den 26 maj proflygas för första gången. Flygmaskinen, af kolossal dimensioner, var försedd med icke mindre än sex motorer om 500 hkr hvardera. Proflygningen, hvilken motsetts med enormt intresse, misslyckades fullständigt. Triplanet förmådde nämligen icke höja sig, utan löpte utefter marken samt välte till sist rundt, hvarvid det fullständigt förstördes.

Efter fotos.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan angifvande af källan förbjudes vid laga påföljd. För Berättelser och Historietter gäller ovillkorligt förbud.